

Notitie

Vergadering	Regiegroep
Onderwerp	Rechtspositieregeling raads-, commissie- en burgerleden
Gehouden op	3 juni 2019
Opgemaakt door	Carlo Zwartendijk

Inleiding

Door de inwerkingtreding per 28 maart 2019 van het nieuwe rechtspositiebesluit politieke ambtsdragers is het nodig dat de gemeenteraad een nieuwe verordening vaststelt, gericht op de rechtspositie van raads-, commissie- en burgerleden.

Door het Rechtspositiebesluit zijn diverse regelingen geharmoniseerd. Dat betekent een verandering in de rechtspositie van raadsleden. Een aantal onderwerpen wordt inmiddels geregeld door het Rechtspositiebesluit zelf. Die hoeven daarom niet (meer) in een verordening geregeld te worden. Daarnaast kent het rechtspositiebesluit een aantal facultatieve bepalingen.

Aan de regiegroep wordt in deze notitie gevraagd hiervan kennis te nemen, hierin keuzes te maken en over te besluiten.

Om dit proces te vergemakkelijken wordt in het vervolg van deze notitie kort uiteengezet welke wijzigingen er zijn, welke keuzes er te maken zijn en doet de griffie een voorstel hoe daar in Goirle mee om te gaan voor zover het de wijzigingen betreft die de raad aangaan.

De belangrijkste wijzigingen

Hieronder zijn de belangrijkste wijzigingen opgenomen die van toepassing zijn op de rechtspositie van raads- en commissieleden. De wijzigingen die de burgemeester en de wethouders aangaan zijn hier buiten beschouwing gelaten.

1. Raads-, commissie- en burgerleden hebben recht op vergoeding van dienstreizen binnen de gemeentegrenzen à 0,19/km (art. 3.1.7 Rechtspositiebesluit)
2. Aan Raads-, commissie- en burgerleden *kan* een reis- en verblijfskostenvergoeding (0,19/km) worden toegekend voor dienstreizen buiten de gemeentegrenzen. (art. 97 Gemeentewet)
3. Het lidmaatschap van raadsleden van een beroepsvereniging wordt ten laste van de gemeente bekostigd. (art. 3.3.4. Rechtspositiebesluit)
4. Ter ontmoediging van 'spookraadsleden' *kan* een regeling worden opgenomen, die tot individuele financiële consequenties leidt. (Art. 3.1.1 Rechtspositiebesluit)
5. Aan alle politieke ambtsdragers (ook raads- en commissieleden) wordt een WIA-voorziening in natura worden verstrekt (bijv. een aangepaste bureaustoel) of een financiële tegemoetkoming daarvoor. (art. 3.3.7 Rechtspositiebesluit)
6. Informatie- en communicatievoorzieningen (Digitaal gereedschap) en bijbehorende abonnementen mogen door de gemeente alleen nog in bruikleen worden verstrekt; een vergoeding voor de aanschaf is niet meer mogelijk. (art. 3.3.2 Rechtspositiebesluit)
7. Bedrijfsgeneeskundige zorg dient geregeld te zijn voor raadsleden (niet voor commissieleden en raadsleden) (Art. 3.3.5 Rechtspositiebesluit).
8. Raadsleden, die lid zijn van de rekenkamercommissie of een vertrouwenscommissie hebben recht op een toelage van € 120,- per maand. (Art. 3.1.2 Rechtspositiebesluit)
9. Raadsleden die lid zijn van een onderzoekscommissie, hebben recht op een maandelijkse toelage, waarvan de hoogte bij verordening wordt bepaald. (Art. 3.1.3 Rechtspositiebesluit)

10. De raad *kan* besluiten dat raadsleden die lid zijn van een andere bijzondere commissie daarvoor een maandelijkse vergoeding kunnen krijgen. (art. 3.1.4. Rechtspositiebesluit)
11. De fractievoorzitter ontvangt een toelage van € 70,-- per maand, vermeerderd met € 10,-- voor elk raadslid dat de fractie telt, de fractievoorzitter zelf niet meegerekend, met een maximum van € 150,-- per maand. (art. 3.1.5 Rechtspositiebesluit)
12. De gemeenteraad *kan* bij verordening bepalen de raadsleden eenmaal per jaar een bedrag ontvangen ter hoogte van één maandvergoeding waarmee zij voorzieningen kunnen treffen ter zake van arbeidsongeschiktheid, ouderdom en overlijden. (art. 3.1.9 Rechtspositiebesluit)
13. Raadsleden hebben recht op niet-partijpolitieke geïntendeerde scholing ten laste van de gemeente. De gemeenteraad kan hiervoor nadere regels stellen. (art. 3.3.3 Rechtspositiebesluit)

Hoe hiermee om te gaan?

De onderdelen 1, 3, 5, 6, 7, 8, 9 en 11 zijn in het rechtspositiebesluit opgenomen en hebben een verplichtend karakter. De onderdelen 2, 4, 9, 10, 12 en 13 zijn facultatief en hierover dient de gemeenteraad te besluiten. Bij onderdeel 9 is het recht vastgelegd, maar dient de raad te beslissen over de hoogte van de vergoeding.

Onderstaand worden deze punten toegelicht en van een beargumenteerd voorstel voorzien.

Uitgangspunten

Bij het formuleren van voorstellen over de wijze waarop e.e.a. in Goirle kan worden vormgegeven zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Goirle kent geen raads(advies)commissies meer, maar de rechten die aan de leden van deze raadscommissies toe zouden komen, moeten ook gelden voor burgerleden in Goirle
- Het algemene regime is door wijzigingen van het landelijk geldende rechtspositiebesluit veranderd. De rechtspositie van raads- en commissieleden is verruimd. Bij het doen van voorstellen over de facultatieve mogelijkheden is vanuit die verruiming van rechten gedacht.
- Omdat de raad meer commissies kan instellen dan alleen de bekende raads(advies)commissies (zoals een vertrouwenscommissie of onderzoekscommissie) is het begrip 'commissielid' gehandhaafd en is waar nodig 'burgerlid' toegevoegd.
- Rechten van Raads-, commissie- en burgerleden worden in deze verordening vastgelegd. Het zijn geen verplichtingen. Er hoeft geen gebruik gemaakt te worden van de mogelijkheden.

Verplichtingen

Ad. 1 Nu dit recht voor raadsleden dwingend is geregeld (naast de algemene onkostenvergoeding), lijkt het voor de hand te liggen dit recht bij verordening ook aan burgerleden toe te kennen. Immers om hun fractie goed te kunnen ondersteunen, zullen zij ook binnen de gemeente reizen. Gekeken is of er met een vaste reiskostenvergoeding gewerkt kan worden. Dat kan alleen voor woon-werkverkeer (i.c. reizen van en naar het gemeentehuis). Overige reiskosten dienen dan apart gedeclareerd te worden. Daarom wordt voorgesteld alle reiskosten op declaratiebasis te vergoeden.

Voorgesteld wordt de goedkeuring van declaraties aan de fractievoorzitters toe te delen en de griffier met de afhandeling daarvan te belasten. Dit kan digitaal. Daarvoor dienen alle raads- en burgerleden te worden opgenomen in het (al beschikbare) registratieprogramma Youforce.

Ad. 3 Voor alle raadsleden is in het verleden een collectief lidmaatschap gesloten op kosten van de gemeente. Dat betekent dat alle raadsleden lid zijn van de raadsledenvereniging en daarvoor geen andere kosten vergoed kunnen worden. Wel zouden de kosten voor lidmaatschap van

- de vereniging voor plaatselijke politieke groeperingen (VPPG) voor vergoeding in aanmerking komen. Dit kan zo in de verordening worden opgenomen.
- Ad 5. Het betreft een toekenning op verzoek en voor zover deze proportioneel is en deze niet uit anderen hoofde is toegekend dan wel vergoed
- Ad 6. In aanvulling op het rechtspositiebesluit, heeft de minister aangekondigd dat er overgangsrecht komt voor ambtsdragers die vóór 1 januari 2019 al waren benoemd en een vergoeding ontvingen. Die situatie speelt voor de meeste raads- en burgerleden in Goirle. Voor nieuwe raads- en burgerleden geldt dat e.e.a. alleen nog ter beschikking kan worden gesteld. In de verordening wordt geregeld dat hiervoor een bruikleenovereenkomst wordt gesloten.
Overigens kunnen de ter beschikking gestelde materialen na afloop niet (meer) worden overgenomen en moeten ze altijd aan de gemeente worden geretourneerd.
De invulling werkwijze bij dit onderwerp zal, in het licht van de overgang van gemeentelijke ICT naar Equalit, nader moeten worden bezien. Daarbij zal in principe worden aangesloten bij de werkwijze die andere Equalit-gemeenten hanteren.
- Ad 7. Voorgesteld wordt om verzuimbegeleiding op te nemen in de overeenkomst met de bedrijfsarts. Dit gaat pas tot kosten voor de gemeente leiden als een raadslid gebruik maakt van de verzuimbegeleiding door de bedrijfsarts.
- Ad 8. In Goirle kennen we niet het fenomeen dat raadsleden lid zijn van een rekenkamercommissie. Met een vertrouwenscommissie wordt bedoeld de vertrouwenscommissie als bedoeld in art. 61 Gemeentewet. Het gaat dan uitsluitend om de commissie die belast is met de beoordeling van de kandidaten die in een procedure hebben gesolliciteerd naar het ambt van burgemeester. De (doorlopende) rol van de vertrouwenscommissie zoals we die in Goirle kennen valt hier niet onder. Ook het werk in de vertrouwenscommissie in het geval van herbenoeming van de burgemeester (art. 61a Gemeentewet) valt hier niet onder.
- Ad 9. Geen nadere toelichting noodzakelijk waar het gaat om de verplichting tot het recht op vergoeding. Op dit moment is er door de raad geen onderzoekscommissie ingesteld. Op de hoogte van de vergoeding wordt hieronder terug gekomen.
- Ad 11. Eerder kende het rechtspositiebesluit hiervoor een andere regeling: De fractievoorzitter ontving de fractievoorzitter een toelage van 1,2% van de raadsvergoeding + 0,4% per raadslid dat in zijn fractie zit. Die regeling is nu vervanging door een vergoeding door absolute bedragen. Dat betekent voor Goirle een aanzienlijke extra uitgave van €6.500,00.

Keuzemogelijkheden

- Ad 2. Nu er een wettelijke plicht tot het geven van een kilometervergoeding bestaat, valt in het licht daarvan niet in te zien waarom de buiten de gemeente gemaakte kilometers niet zouden worden vergoed. Bovendien zijn juist dat de grotere reisafstanden (en dus kosten) en zullen raadsleden en burgerleden door toenemende intergemeentelijke samenwerking (GHO, Hart van Brabant) steeds vaker buiten de gemeente reizen en verblijven.
Van de andere kant kan worden beargumenteerd dat de rechtspositie van raadsleden de afgelopen periode al aanzienlijk verbeterd is en dat, nu de wetgever deze reiskostenvergoeding niet verplicht heeft gesteld, dit reden is om deze vergoeding niet mogelijk te maken.
U wordt hierin om een uitspraak gevraagd.
T.a.v. de uitvoering kan de onder ad 1. gegeven werkwijze worden gevolgd.
- Ad 4. Deze regeling zou inhouden dat een deel van de raadsvergoeding (max. 20%) wordt gerelateerd aan de presentie bij vergaderingen. Nu Goirle geen spookraadsleden kent en

- invoering tot extra administratieve lasten zou leiden, wordt voorgesteld dit niet in de verordening op te nemen.
- Ad 9. Vooraf is moeilijk te voorspellen hoeveel werk een raadslid in een onderzoekscommissie zal verrichten. Het lijkt goed om als algemeen kader eenzelfde vergoeding op te nemen als voor de andere soorten commissies, zijnde €120,00 per maand. Verder is het zo dat voordat de gemeenteraad een onderzoekscommissie instelt, de gemeenteraad bij verordening 'nadere regels' stelt. Mocht de verwachting zijn dat de hier genoemde €120,00 per maand niet in goede verhouding staat tot de verwachte inzet, dan kan in afwijking van deze bepaling in de onderzoeksverordening een andere vergoeding worden opgenomen.
- Ad 10. Ook hier geldt dat vooraf lastig aan te geven is wat het tijdsbeslag van het lidmaatschap van een bijzondere commissie zal zijn. Wel wordt in art. 3.1.4. van het rechtspositiebesluit aangegeven dat het moet gaan om werkzaamheden met een 'zodanig belang, belasting en tijdsbeslag dat die niet redelijkerwijs tot het reguliere werk van een raadslid geacht kunnen worden te behoren'. Lidmaatschap vraagt dus om een aanzienlijke inzet. Dan lijkt toekenning van de maximale vergoeding van €120,00 per maand op zijn plaats. Daarbij wordt tegelijk de vergoeding gelijk gemaakt met die voor werkzaamheden in andere commissies.
- Ad 12. Omdat het raadswerk voor de meeste raadsleden een nevenfunctie is, en zij dus uit andere hoofde al verzekerd (kunnen) zijn, wordt voorgesteld om geen voorziening op te nemen in de lokale verordening.
- Ad 13. In de begroting is structureel een post 'conferentie, cursussen, bijscholing' van €5.100,00 opgenomen. Deze post wordt aangewend voor collectieve en individuele scholingsvragen binnen de raad. Binnen deze begrotingspost is geen onderscheid gemaakt tussen 'collectief' en 'individueel'. Naar aanleiding van het toegekende recht op scholing van raadsleden, ligt de vraag voor hoe u binnen de raad met dit recht om wilt gaan. De raad kan immers nadere regels stellen. Hoe wilt u hiermee omgaan en welke doelen hebt u hierbij voor ogen? Moet individuele scholing voldoen aan richtlijnen. Wilt u bijvoorbeeld dat het functioneren van de gemeenteraad gebaat moet zijn bij de individuele scholing? De keuzes die daarbij gemaakt worden hebben financiële consequenties. *Hoe wilt u daarmee omgaan.* Zo zou u bijvoorbeeld het vergoeding voor individuele raadsleden aan een plafond kunnen binden of per persoon kunnen maximeren.

Kosten

De aanpassingen in het rechtspositiebesluit zijn doorgaans verruimingen van de rechtspositie en brengen kosten met zich mee. Voor (nog) niet alle wijzigingen kan een inschatting worden gemaakt van de te verwachten kosten. Waar dat wel mogelijk is, geeft dat het volgende beeld.

Ad	Omschrijving	kosten		NIEUW
1	Dienstreizen binnen de gemeente	€ 1.000,00	<i>aanname</i>	€ 1.000,00
2	Dienstreizen buiten de gemeente	€ -	<i>p.m.</i>	€ -
3	Lidmaatschappen beroepsvereniging	€ 885,00		€ -
5	WIA-voorziening	nihil		nihil
6	Ter beschikking stellen digitaal gereedschap	€21.000*		p.m.
7	Bedrijfsgeneeskundige zorg raadsleden	n.t.b.	<i>beperkt</i>	€ -
8	Lidmaatschappen rekenkamer- of vertrouwens	€ -	<i>niet actueel</i>	p.m.
9	lidmaatschappen onderzoekscommissies	€ -	<i>niet actueel</i>	p.m.
10	lidmaatschappen bijzondere commissies	€ -	<i>niet actueel</i>	p.m.
11	Vergoeding fractievoorzitterschap	€ 8.040,00		€ 6.428,88
		€ 30.925,00		€ 7.428,88
	*= <i>kosten op basis van vergoeding €600.00 per raads-/burgerlid</i>			

Deze (meer)kosten a €7.500 zijn nog niet opgenomen in de begroting. Bij het eerstvolgende moment zullen deze in de lopende begroting worden verwerkt en verder zullen deze kosten vanaf 2020 structureel worden opgenomen in de gemeentelijke begroting.

Voorstel aan de regiegroep

Uw regiegroep wordt gevraagd:

- Kennis te nemen van de wijziging van het rechtspositie en van deze notitie waarin deze wijzigingen en de consequenties daarvan uiteen worden gezet;
- Een mening te formuleren over het al dan niet vergoeden van reiskosten voor raads- en burgerleden voor dienstreizen *buiten* de gemeente (zie onder ad. 2);
- Een mening te vormen over hoe om te gaan met het recht op bekostiging van individuele scholing door raadsleden (zie onder ad. 13);
- Voor het overige in te stemmen met de in deze notitie verwoorde voorstellen.
- Het College te vragen om met inachtneming van de inhoud van deze notitie een verordening voor te bereiden.